

Respublika OAK jurnali

ISSN 2181-4201

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY-METODIK JURNALI

IYUL 2026, 4-SON

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
<https://etjournal.buxdpi.uz>

**BUXORO DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY – METODIK JURNAL

№. 4

MAGISTRATURA TALABALARINING TADQIQOT KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN YONDASHUVNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Jamshid Tagaymurodvich Parmanov,

Mirzo Ulug‘bek nomidagi Samarqand davlat arxitektura-qurilish universiteti
o‘qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada magistratura ta’limida tadqiqot kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari hamda ularni takomillashtirish yo‘llari tahlil qilingan. Kompetensiyaga asoslangan va modulli yondashuvlarning magistratura ta’limi sifatini oshirishdagi o‘rni yoritilgan. Tadqiqot kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha asosida o‘qitish, muammoli ta’lim, ilmiy seminarlar, akademik mobillik, raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt vositalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari asoslab berilgan. Shuningdek, tadqiqot kompetensiyalarini baholashning zamonaviy mexanizmlari, “Tadqiqot faoliyati” modulini tashkil etishning afzalliklari hamda magistratura dasturlarini kompetensiyaga yo‘naltirilgan holda takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: magistratura ta’limi, tadqiqot kompetensiyasi, kompetensiyaga asoslangan yondashuv, modulli ta’lim, ilmiy tadqiqot metodologiyasi, tadqiqot faoliyati, pedagogik ta’lim, kasbiy kompetensiya, akademik yozuv, ilmiy amaliyot, sun‘iy intellekt, raqamli texnologiyalar, baholash mexanizmlari, oliy ta’lim.

Аннотация. В статье анализируются теоретические и методологические основы формирования и развития исследовательских компетенций в магистерском образовании и пути их совершенствования. Подчеркивается роль компетентностного и модульного подходов в повышении качества магистерского образования. Обосновываются педагогические возможности использования проектного обучения, проблемно-ориентированного обучения, научных семинаров, академической мобильности, цифровых технологий и инструментов искусственного интеллекта в развитии исследовательских компетенций. Также разработаны современные механизмы оценки исследовательских компетенций, преимущества организации модуля «Научно-исследовательская деятельность» и научно-практические рекомендации по совершенствованию магистерских программ в компетентностно-ориентированном ключе.

Ключевые слова: магистерское образование, исследовательская компетенция, компетентностный подход, модульное образование, методология научных исследований, исследовательская деятельность, педагогическое образование, профессиональная компетентность, академическое письмо, научная практика, искусственный интеллект, цифровые технологии, механизмы оценки, высшее образование.

Abstract. This article analyzes the theoretical and methodological foundations of the formation and development of research competencies in master’s education and ways to improve them. The role of competency-based and modular approaches in improving the quality of master’s education is highlighted. The pedagogical possibilities of using project-based learning, problem-based learning, scientific seminars, academic mobility, digital technologies and artificial intelligence tools in the development of research competencies are substantiated. Also, modern mechanisms for assessing research competencies, the advantages of organizing the "Research Activity" module, and scientific and practical recommendations for improving master’s programs in a competency-oriented manner are developed.

Keywords: master's education, research competency, competency-based approach, modular education, scientific research methodology, research activity, pedagogical education, professional competence, academic writing, scientific practice, artificial intelligence, digital technologies, assessment mechanisms, higher education.

Kirish. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirish, bitiruvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish hamda ularning mehnat bozorida raqobatbardoshligini ta'minlash dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Ushbu maqsadlarga erishishda kompetensiyaga asoslangan yondashuv muhim metodologik asos sifatida e'tirof etilmoqda. Uchinchi avlod ta'lim standartlarida asosiy ta'lim dasturlarini o'zlashtirish natijalari umumiy madaniy, umumiy professional va professional kompetensiyalar orqali ifodalanishi ta'lim jarayonini natijaga yo'naltirilgan model asosida tashkil etish zarurligini ko'rsatadi.

Ilmiy adabiyotlarda kompetensiyaga asoslangan yondashuv ta'lim mazmunini yangilash va o'quv natijalarini amaliy faoliyat bilan uzviy bog'lashning samarali vositasi sifatida talqin qilinadi. Jumladan, A.G. Bermus kompetensiyaga asoslangan yondashuvni kredit-modul tizimining mazmuniy cheklovlarini bartaraf etishga xizmat qiluvchi dialektik alternativa sifatida baholaydi. Pedagogik nazariya va amaliyotda esa kompetensiya muammolarni samarali hal qilish qobiliyati hamda muayyan kasbiy faoliyatni amalga oshirishga tayyorlikni ifodalovchi integral tavsif sifatida qaraladi [1].

Bugungi kunda magistratura ta'limida, ayniqsa, tadqiqot kompetensiyalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu jarayon an'anaviy nazariy ta'limdan loyiha va tadqiqot faoliyatiga asoslangan o'qitish modeliga o'tishni, o'quv jarayoniga ilmiy izlanishlarni tizimli integratsiya qilishni, zamonaviy ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish usullarini, jumladan, sun'iy intellekt va neyron tarmoqlariga asoslangan texnologiyalarni o'zlashtirishni hamda olingan natijalarni ilmiy muhitda sinovdan o'tkazishni nazarda tutadi. Shu bilan birga, kompetensiyalar nafaqat kutilayotgan ta'lim natijalarini belgilaydi, balki ta'lim mazmunini shakllantirish, o'quv jarayonini loyihalash va baholash mezonlarini aniqlashning ham asosiy omiliga aylanadi. G.I. Zvereva ta'kidlaganidek, zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchi faoliyatiga yo'naltirilgan modeldan talabaning ta'lim natijalariga yo'naltirilgan modelga konseptual o'tish amalga oshirilishi lozim, bunda talaba butun ta'lim jarayonining markaziy subyekti sifatida namoyon bo'ladi [2].

Mazkur tadqiqot magistratura bosqichida tadqiqot kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishning metodik hamda pedagogik asoslarini tahlil qilish, ularni takomillashtirishning samarali usullarini aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan.

Yangilangan standartlar ta'limni tashkil etish metodologiyasini o'zgartirmaydi, ammo ba'zi ko'rsatmalar sezilarli darajada o'zgartirildi. Standartlarni sinovdan o'tkazishning dastlabki oylarini tahlil qilish o'qituvchilar hamjamiyati va hukumatga Kasbiy ta'lim bo'yicha Davlat Ta'lim Standartining asl mafkurasi - mutaxassis universitetni bitirish vaqtida egallashi kerak bo'lgan keng qamrovli kompetensiyalar ro'yxatini belgilash - amalga oshirilmayotganini ko'rsatdi. Bu nafaqat o'qituvchilarning tayyor emasligi, balki, eng avvalo, kompetensiyalarni baholashning shaffof mexanizmlarining yo'qligi bilan bog'liq. Standartlarning yangi versiyasida va ikki yildan keyin amalga oshirilishi rejalashtirilgan to'rtinchi avlod standartlarida universitetlar o'zlari asosiy ta'lim dasturi doirasida amalga oshiriladigan tadbirlar to'plamini kelajakdagi professional faoliyat sohasining o'ziga xos xususiyatlarini, faoliyat obyektlarining o'ziga xos xususiyatlarini va har bir faoliyatning maqsadlariga asoslanib, faoliyat turlarini hisobga olgan holda belgilaydilar. Masalan, Samarqand pedagogika universitetida “Pedagogik ta'lim” magistratura dasturi ikkita asosiy

faoliyatni o'qitish va tadqiqot belgilab bergan, uchinchi faoliyat esa dastur profili bilan belgilanadi. Har bir faoliyat muayyan professional muammolarni hal qilish bilan bog'liq. “Pedagogik ta’lim” magistratura dasturi bitiruvchilari tayyorlanishi kerak bo'lgan aniq faoliyatlar orasida biz tadqiqot ustuvor vazifa deb hisoblaymiz. Bu holda, magistratura dasturi tadqiqotga asoslangan magistratura dasturidan modullardan iborat bo'ladi.

Tadqiqot dasturlarini yaratish zarurati bir qator ijtimoiy-madaniy tendentsiyalar bilan bog'liq:

-zamonaviy jamiyatda fanning ortib borayotgan roli, bu ilmiy axborotni tarqatish tezligining oshishi, ilmiy tadqiqotlarning asosan amaliy tabiati va ushbu sohada ishlaydigan xodimlar sonining ortib borishida aks etadi;

-o'qitish mazmunidagi o'zgarishlar, unda ijodiy komponent muhim ahamiyat kasb etdi.

Muvaffaqiyatga erishish uchun o'qituvchilar axborotni qidirish va tahlil qilish, tadqiqot usullarini tanlash, bilish va faoliyat uchun yetarli metodologiyani aniqlash va boshqalar kabi ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak.

Metodologiyani takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari: Yuqori malakali magistr talabalarini tayyorlash uchun quyidagi yondashuvlar tavsiya etiladi: Modulli-kompetensiyali yondashuv: Tadqiqot mashg'ulotlarini o'zaro bog'liq bloklarga ajratish. Talabalar tadqiqotni rejalashtirish metodologiyasini, instrumental usullarni ma'lumotlarni to'plash, tahlil dasturlari va akademik yozuvni ketma-ket o'zlashtiradilar.

Muammoli o'rganish: Sanoat hamkorlari, grant loyihalari yoki ixtisoslashtirilgan laboratoriyalarning iltimosiga binoan magistrlik dissertatsiyalarini yakunlash. Tadqiqot ko'nikmalarini raqamlashtirish: Ma'lumotlar bazalari va axborotni qayta ishlash dasturlari (SPSS, R, Python, MaxQDA) bilan ishlash bo'yicha kurslarni dasturga integratsiya qilish va adabiyotlarni qidirish va g'oyalarni tuzish uchun generativ Aldan malakali foydalanish bo'yicha o'qitish.

Tadqiqot seminarlari tizimi: Magistr talabalar ilmiy maqolalarni tanqidini tahlil qiladigan, ishlarining oraliq natijalarini muhokama qiladigan va tajriba almashadigan muntazam seminarlar va ekspertlar tomonidan ko'rib chiqish sessiyalari.

Akademik mobillik va nashriyot faoliyati: Maqolalarni tayyorlash, konferensiyalarda ishtirok etish va xalqaro tadqiqot loyihalariga kiritish uchun majburiy talablarni kiritish.

Ilmiy hamjamiyat magistratura ta'limining afzalliklarini tan oldi va uni ilmiy kadrlar tayyorlashning eng maqbul modeli sifatida e'tirof etdi. Bu tendentsiya magistrlik va nomzodlik dissertatsiyalarini loyihalash va natijalariga qo'yiladigan talablarning bosqichma-bosqich yaqinlashishi bilan tasdiqlanadi.

Kelgusi yillarda oliy pedagogik ta'limda tadqiqotga asoslangan magistrlik dasturlarining ishga tushirilishi kutilmoqda, ammo universitetlar magistrlik ta'lim dasturlariga modulli yondashuv zarurligini allaqachon tan olishmoqda va tadqiqot yo'nalishlarini kuchaytirmoqdalar. Shu bilan birga, Samarqand davlat pedagogika universitetining Pedagogika kafedrasi tomonidan o'n yil davomida magistrlik dissertatsiyalarini tayyorlash, yakunlash va himoya qilish tahlili shuni ko'rsatadiki, ko'plab talabalar yetarlicha rivojlangan tadqiqot ko'nikmalariga ega emaslar. Kurslar va keng qamrovli ilmiy amaliyotlarning kombinatsiyasi bu muammoni to'liq hal qila olmaydi. Yangilangan standartlarda taqdim etilgan qaysi resurslar magistr talabalarini tadqiqot muammolarini hal qilishga yaxshiroq tayyorlashi mumkin? Bizning fikrimizcha, o'qituvchilarni tayyorlashning kompetentsiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilganligi magistrlik dasturi davomida akademik fanlar va amaliy mashg'ulotlarni belgilangan faoliyat turlariga muvofiq o'zaro bog'liq modullar sifatida taqdim etishni talab qiladi. Bunga ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda kompetensiyaga

asoslangan va modulli yondashuvlarning kombinatsiyasi orqali erishiladi, bunda har bir o'qish darajasi uchun o'ziga xos kirish talablari va modul va kursni o'zlashtirish chuqurligi hisobga olinadi.

Ta'lim jarayonini qurishda kompetensiyaga asoslangan yondashuv magistratura dasturlarini loyihalash uchun shart-sharoitlarni belgilaydi:

asosiy ta'lim dasturini yangi ta'lim texnologiyalariga asoslangan modulli tamoyil asosida qurish;

nazariy tayyorgarlik, ijtimoiy va amaliy bilimlar hamda ilmiy sohada ekspert-tahliliy, loyihaga asoslangan, tashkiliy va konsalting ishlarining qobiliyatlari va ko'nikmalari o'rtasida yaqin aloqaga erishish.

Asosiy o'quv dasturi bitiruvchilarning tadqiqot natijalarini tahlil qilish, ularni fan va ta'limdagi muayyan tadqiqot muammolarini hal qilishda qo'llash va mustaqil ravishda tadqiqot olib borish;

va tadqiqot muammolarini mustaqil ravishda hal qilish uchun o'zlarining individual ijodiy qobiliyatlaridan foydalanish qobiliyatini belgilaydi.

Ushbu kompetensiyalarni rivojlantirish, albatta, turli fanlarga asoslangan, ammo o'quv dasturi aniq tadqiqotga yo'naltirilgan kurslarni o'z ichiga oladi.

Bu o'quv yilida tadqiqot kompetensiyalarini rivojlantirish uchun nazariy asos yaratuvchi uchta fan (“Fan va ta'limning zamonaviy muammolari”, “Ilmiy tadqiqot metodologiyasi va usullari” va “Ilmiy axborot bilan ishlash”) “Tadqiqot faoliyati” moduliga kiritildi va birinchi kursning birinchi semestrda o'qitila boshlandi. Talabalar ilgari birinchi ikkita kursni birinchi semestrda o'rgangan bo'lsalar, oxirgi kursning joylashuvi uchinchi semestr uchun belgilandi, bunda ko'pchilik talabalar dissertatsiyalarini himoya qilishga tayyorgarlik ko'rayotgan edi va kursda ko'tarilgan masalalar ular uchun endi ahamiyatsiz bo'lib qoldi. Modulning birligi ma'ruzalar va amaliy topshiriqlar mavzularini, shuningdek, mustaqil ish uchun topshiriqlar to'plamini muvofiqlashtiradigan umumiy dasturni ishlab chiqish bilan belgilanadi. Modulli dasturning yana bir muhim tarkibiy qismi tadqiqot amaliyotlari bo'lib, ular davomida talabalar kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan topshiriqlarni bajardilar, ularni rivojlantirish faqat tadqiqot faoliyati orqali mumkin. “Tadqiqot faoliyati” moduli fan va ta'limdagi zamonaviy tendentsiyalarni, metodologiya asoslarini va psixologik va pedagogik tadqiqotlar usullarini tushunishga asoslangan tadqiqot kompetensiyalarini rivojlantirishga ko'maklashishi kerak; va psixologik va pedagogik tadqiqotlar mantig'i va dasturini ishlab chiqishda amaliy ko'nikma va qobiliyatlarni egallash, shuningdek, tegishli ilmiy usullarni tanlash va ulardan foydalanish. Biroq, modulli dasturni ishlab chiqish va amalga oshirish kompetensiyalarni rivojlantirish darajasini monitoring qilish va baholash uchun yetarli vositalarsiz kutilgan natijalarni bermaydi. Yangilangan standartlarning joriy etilishi bilan ko'plab universitetlar optimal baholash modellarini ishlab chiqish ustida ishlamoqda. Masalan, O'zbekistonning universitetlaridagi an'anaviy baholash usullaridan doimiy va oraliq baholashlar uchun foydalanish mumkin, deb hisoblashadi. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv qisman kurs ishlari, o'quv va ishlab chiqarish amaliyotlari va ilmiy loyihalarni baholashda qo'llanilishi mumkin. Kompetensiyalarni baholash, olingan bilimlar hajmi va sifatini aniqlashga qaratilgan imtihonlardan farqli o'laroq, ish faoliyatini baholashning ob'ektiv usullariga ustuvorlik berishni nazarda tutadi kuzatuvlar, professional ish mahsulotlarini baholash, akademik portfollarni himoya qilish va boshqalar. Tadqiqotchilar kompetensiyaga asoslangan yondashuv doirasidagi baholash protseduralari ham individual test, kurs ishlari va bitiruv loyihalari, reytinglar va boshqalar, ham institutsional ish faoliyatini ommaviy baholash, sertifikatlash va litsenziyalash, ta'lim muassasalarini reytinglash va boshqalar bo'lishi mumkinligini ta'kidlaydilar [4].

Magistratura talabalarining tadqiqot kompetensiyalarini rivojlantirishni baholash uchun turli xil davom etayotgan, oraliq va yakuniy baholash shakllarining kombinatsiyasi magistrlik dissertatsiyasini himoya qilish paytida sodir bo‘ladi zarur. “Tadqiqot faoliyati” moduliga kiritilgan kurslar allaqachon kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan topshiriqlarni o‘z ichiga oladi.

“Tadqiqot metodologiyasi” kursida ma’ruzalar va seminarlarning mazmuni ilmiy tadqiqot mantig‘iga muvofiq tuzilgan.

Magistratura talabalari quyidagilar bilan tanishadilar va o‘zlashtiradilar: ilmiy axborot manbalari bilan ishlash ko‘nikmalari;

pedagogik hodisalarni kuzatish va tahlil qilish usullari;

pedagogik tajribani o‘rganish va umumlashtirishni, tegishli tadqiqot muammosini, uning maqsad va vazifalarini aniqlashni, gipotezani shakllantirishni, pedagogik tajriba o‘tkazishni, tadqiqot natijalarini qayta ishlashni va talqin qilishni, shuningdek, tadqiqot materiallarini kurs ishi va yakuniy malakaviy tezislar shaklida umumlashtirishni o‘rganadilar.

Seminarlar va mustaqil ishlar uchun topshiriqlar talabalarni mavzu tanlashga va ilmiy asos, metodologiya va tadqiqot usullarini aniqlashga tayyorlash uchun mo‘ljallangan. Masalan, birinchi seminarga qadar talabalar quyidagi topshiriqlarni bajarishlari kerak:

mavzuni aniqlash uchun ishlatilishi mumkin bo‘lgan ilmiy jurnallar ro‘yxatini tuzish va dissertatsiya ustida ishlashda; asosiy tadqiqot tushunchalarining mikrotezausini tuzish;

tadqiqot mavzusi bo‘yicha maqolaga referat va sharh yozish;

tadqiqot muammosi ustida ishlashda yordam beradigan beshta veb-saytni taqdim etish.

Ta’lim mazmunidan tashqari, modulda bir qator o‘qitish shakllari va usullari qo‘llanildi. Samarali usullardan biri bu keys usuli. Modulli dastur o‘qituvchi yoki magistr talabasi tomonidan ishlab chiqilishi mumkin bo‘lgan turli xil keyslarni yaratish va muhokama qilishdan foydalangan. Bu tegishli ma’lumotlarni qidirish, mazmunni aniqlash, keys rejasini ishlab chiqish, zarur diagnostika vositalarini tanlash ko‘nikmalarini yangilash va rivojlantirish imkonini beradi - ya’ni pedagogik tadqiqotlarni amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan barcha ko‘nikmalar.

Moduldagi barcha kurslar bo‘yicha mustaqil o‘rganish uchun topshiriqlarni to‘playdigan ishchi daftar, shuningdek, tadqiqot moduliga kiritilgan fanlarning o‘quv jarayonini mustahkamlashga yordam berishi mumkin. Uni ishlab chiqishning kaliti tadqiqot faoliyati mantig‘i va barcha topshiriqlarning magistrlik dissertatsiyasi mavzusiga yo‘naltirilganligi bo‘lishi kerak. Yangi standartga ko‘ra, materialning katta qismi magistr talabalari tomonidan mustaqil ravishda o‘zlashtirilishi kerak bo‘lgan holda, bunday o‘qitish va metodologik ishlanmalar magistr talabasining ta’lim maydonini tashkil etishga, turli kurslarni yagona semantik va faoliyatga asoslangan birlikka bog‘lashga va o‘qituvchilar ishini muvofiqlashtirishga yordam beradi. Modulli dasturlarga o‘tish, shuningdek, ushbu modelda yagona paket, shuningdek, baholash materiallari, monitoring tizimi va boshqalar bo‘lishi kerak bo‘lgan o‘quv va metodologik paketni ishlab chiqish jarayonini o‘zgartiradi. Magistratura dasturining tadqiqot modulini amalga oshirishga hatto yuzaki qarash ham yangi standartlar magistratura dasturidagi butun ish tizimini o‘zgartirishi kerakligini ko‘rsatadi.

Ular faqat yangi ta’lim natijalarini belgilaydiganga o‘xshaydi, ammo dastlabki amalga oshirish ko‘rsatganidek, ta’lim jarayonining butun mantig‘i va tuzilishini o‘zgartirmasdan turib, bu natijalarga erishish mumkin emas.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, magistratura ta’limida tadqiqot

kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirish zamonaviy oliy ta’limning ustuvor yo’nalishlaridan biri hisoblanadi. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv ta’lim jarayonini faqat nazariy bilimlarni egallashga emas, balki ilmiy muammolarni mustaqil hal qilish, tadqiqot olib borish, olingan natijalarni tahlil qilish va amaliyotga tatbiq etish kabi kasbiy faoliyat natijalariga yo’naltirish imkonini beradi.

Tahlillar shuni ko’rsatadiki, magistratura dasturlarini modulli tamoyil asosida tashkil etish, tadqiqotga yo’naltirilgan fanlarni yagona tizimga integratsiya qilish, ilmiy amaliyotlarni kuchaytirish hamda zamonaviy raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish magistrantlarning tadqiqot kompetensiyalarini samarali rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, loyiha asosida o’qitish, muammoli ta’lim, ilmiy seminarlar, akademik mobillik va ilmiy nashrlar tayyorlashga yo’naltirilgan faoliyatlar magistrantlarning mustaqil ilmiy izlanish olib borish salohiyatini sezilarli darajada oshiradi.

Tadqiqot davomida aniqlangan muhim masalalardan biri kompetensiyalarni baholashning ishonchli va shaffof mexanizmlarini ishlab chiqish zarurligidir. An’anaviy bilimlarni nazorat qilish usullari tadqiqot kompetensiyalarining shakllanish darajasini to’liq aks ettira olmaydi. Shu sababli portfel, loyiha ishlari, ilmiy maqolalar, tadqiqot natijalarining ekspert bahosi, kuzatuv hamda magistrlik dissertatsiyasini kompleks baholash kabi mezonlarga asoslangan ko’p komponentli baholash tizimini joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Shuningdek, Samarqand davlat pedagogika universiteti tajribasi magistratura dasturlarida “Tadqiqot faoliyati” modulini joriy etish tadqiqot metodologiyasi, ilmiy axborot bilan ishlash, akademik yozuv va ilmiy izlanish ko’nikmalarini izchil rivojlantirish uchun samarali pedagogik yechim ekanligini ko’rsatdi. Mazkur modulning nazariy mashg’ulotlar, ilmiy amaliyotlar va mustaqil ta’lim bilan uzviy integratsiyasi magistrantlarning kasbiy hamda ilmiy kompetensiyalarini kompleks rivojlantirish imkonini yaratadi. Magistratura ta’limida kompetensiyaga asoslangan va modulli yondashuvlarning uyg’un qo’llanilishi tadqiqot kompetensiyalarini rivojlantirishning eng samarali modeli hisoblanadi. Ushbu yondashuv magistrantlarning ilmiy-tadqiqot faoliyatiga tayyorgarligini oshirish, ularning innovatsion fikrlashini rivojlantirish, mustaqil ilmiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini shakllantirish hamda oliy ta’lim tizimi uchun raqobatbardosh va yuqori malakali ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi. Kelgusida mazkur yo’nalishda tadqiqot kompetensiyalarini baholashning indikatorlari va mezonlarini takomillashtirish, shuningdek, sun’iy intellekt va raqamli texnologiyalarni magistratura ta’limiga integratsiya qilishning pedagogik samaradorligini empirik jihatdan o’rganish dolzarb ilmiy yo’nalishlardan biri bo’lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Бермус А.Г. Проблемы и перспективы реализации компетентного подхода в образовании [Электронный ресурс]//URL: <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-12.htm> (дата обращения: 15.06.2015)
2. Зверева Г.И. Компетенции магистров культурологии: условия формирования и оценивания [Электронный ресурс]//URL: <http://hischool.ru/userfiles/zvereva-komp.doc> (дата обращения: 12.05.2015).
3. Инновации в оценке качества повышения квалификации педагогов: монография / Дука Н.А., Дука Т.Л., Дроботенко Ю.Б., Козулина А.П., Макарова Н.С., Мякишева М.В., Павленко Е.А., Тряпицына А.П., Чуркина Н.И., Филимонов А.А.:Под ред. Н.В. Чекалевой. Омск: ЛИТЕРА, 2013. 334 с.
4. Караваева Е.В., Богословский В.А., Харитонов Д.В. Принципы оценивания уровня освоения компетенций по образовательным программам ВПО

в соответствии с требованиями ФГОС нового поколения // Вестник Челябинского государственного университета.-2009. №18 (156). Философия. Социология. Культурология. Вып.12. С.155-62.

5. Махмудов А. Х., Абелкосимова М. Х. к вопросу формирования готовности магистрантов к научно-исследовательской деятельности //Современное образование (Узбекистан). 2020. №. 1 (86)

6. М.Абелкосимова “Дидактические условия развития научноисследовательских компетенций магистров в инновационной образовательной системе”. Eurasian journal of academic research, 2(11), 528-533.

7. Khamidovna, A.M (2022). To the Question of Forming the Readiness of Master Students for Scientific Research Activity. Modern Journal of Social Sciences and Humanities, 9, 55-59. Retrieved from <https://mjssh.academicjournal.io/index.php/mjssh/article/view/475> 9.

8. Махмудов Абдулхалим Хамидович, Абелкосимова Мухаррам Хамидовна, Системный подход к реализации цифрового обучения «Взаимодействие науки и общества-путь к модернизации и инновационному развитию» международная онлайн-научно-теоретическая конференция

9. M.Kh. Abelkosimova, The importance of using international experiences in the formation of scientific and research work of the technical specialty master's course. International scientific-practical conference on "Reforms in the professional education system: innovative ideas in advanced education"

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA , PSIXOLOGIYA VA METODIKA	
SPORT YO'NALISHIDAGI QO'SHIMCHA TA'LIM ORQALI O'QUVCHILARNING BO'SH VAQTINI MAZMUNLI TASHKIL ETISHNING NAZARIY-PEDAGOGIK ASOSLARI Ibragimov Sanjar Saidjonovich	4
SUN'IY INTELLEKTDAN TA'LIM JARAYONIDA FOYDALANISHNING ETIK VA HUQUQIY JIHATLARI Umedjanova Malika Lukmanovna	8
AYOLLAR REGBISI: SHAKLLANISH TARIXI, ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA IJTIMOY-PEDAGOGIK AHAMIYATI Ibragimov Manuchexr Baxtiyorovich	12
BOSHLANG'ICH SINIF TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA TABAQALASHTIRILGAN TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI Bozorova Hamida Shukriloyevna	15
O'ZBEK XALQ CHOLG'U ASBOBLARINING PAYDO BO'LISH TARIXI VA ULARNING MAKTAB DASTURIDAGI O'RNI Ibodov O'ktam Rasulovich	18
CHIM USTIDA XOKKEY MASHG'ULOTLARI JARAYONIDA TALABALARINING TEXNIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI Ismoilov Husniddin	21
TABAQALASHTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA TASVIRIY SAN'ATGA OID KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH METODIKASI Bozorova Hamida Shukriloyevna	28
BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING DARSDAN TASHQARI TARBIYAVIY FAOLIYATIDA MA'NAVIY-AXLOQIY FAZILATLARNI SHAKLLANTIRISH Jabborova Fotima Nutfullojon qizi	34
MAGISTRATURA TALABALARINING TADQIQOT KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN YONDASHUVNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI Jamshid Tagaymurodovich Parmanov	41
O'QUV JARAYONIDA TALABALARINING MUSTAQIL ISHLASH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI Aminov Akmal Shavkatovich	48
STEAM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA AXBOROT BILAN ISHLASH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH DOLZARB PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA Usmonova Zulfiya Ilxomovna	52
SHARQ MUTAFAKKIRLARINING IQTISODIY QARASHLARI VA ULARNING PEDAGOGIK MOHIYATI Ruziyeva Gulinoz Fatilloevna	59
REFLEKSIV YONDASHUV ASOSIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILAR O'QUV-BILUV FAOLIYATINI FAOLLASHTIRISH	65

Bozorov Vahobiddin Nuriddinovich	
---	--

O'QUVCHILARDA MILLIY ONG VA MILLIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHDA MUSIQIY TADBIRLARNING O'RNI VA AHAMIYATI Karimov Olimxo'ja Islomovich	79
ESTRADA QO'SHIQCHILIGI RIVOJIDA VOKAL FANINING ROLI Karimov Olimxo'ja Islomovich	83
FILOLOGIYA FANLARI	
USAGE CHARACTERISTICS OF NEW NOUN LEXEMES IN MODERN UZBEK NEWSPAPER AND ONLINE MEDIA LANGUAGE Saidova Khurshida Fakhridin qizi	87
TALABALARNING YOZMA NUTQINI RIVOJLANTIRISHDA TARJIMA STRATEGIYALARINI QO'LLASH Norboyeva Shahnoza Jo'rabek qizi	93
ANTONIMLAR VA ULARNING LINGVOPOETIK VAZIFALARI ABDURAHMON JOMIY VA ALISHER NAVOIY ASARLARIDA Tavakkal Choriyev	99
METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE THINKING THROUGH THE INTEGRATIVE TEACHING OF BRITISH CHILDREN'S LITERATURE Kodirova Zarina Bakhodirovna	117

ANIQ VA TABIIY FANLAR	
BIOLOGIYA O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHDA MAKTAB O'QUV-TAJRIBA UCHASTKASI FAOLIYATINI LOYIHALASHTIRISH VA TALABALARNING KASBIY FAOLLIGINI OSHIRISH Usmonova Mubashira Suvonovna	121
TIBBIY TA'LIM JARAYONIDA DIVERGENT TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI Bekchanova Soliha Davlatnazarovna	129
INTERAKTIV MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISH ORQALI OLIY TA'LIMDA KOGNITIV FAOLLIKNI OSHIRISH METODLARINING KONSEPTUAL VA GNOSEOLOGIK TAHLILI Asadova Sitora Sadullayevna	136
RAQAMLI TA'LIM MUHITINING DIDAKTIK IMKONIYATLARI VA UNI TEXNIK YO'NALISHDAGI KASBIY TA'LIMDA QO'LLASHNING PEDAGOGIK ASOSLARI Savriyev Shamshod Shuxrat o'g'li	141
REFLEKSIV YONDASHUV ASOSIDA "ODAM VA HAYVONLAR FIZIOLOGIYASI" FANINI O'QITISHNING METODIK TIZIMI Odilova Mahfuza Ochilovna	151

QAYDLAR UCHUN

QAYDLAR UCHUN

**TA'LIM
TRANSFORMATSIYASI
ILMIY – METODIK
JURNAL**
№. 4

BOSH MUHARRIR

Buxoro davlat pedagogika instituti rektori, p.f.d. (DSc), professor MA'MUROV BAHODIR

BAXSHULLAYEVICH

Muharrir:
Texnik muharrir:
Sahifalovchi:
Dizayner:

A. Kalandarov
G. Samiyeva
Z. Elmurotova
M. Arslonov

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original – maketdan bosishga ruxsat etildi: 01.07.2024.
Bichimi: 60/84 ¹/16 «Palatino Linotype» garn. Ofset bosma usulida. Ofset bosma qog'ozi. Bosma tabog'i
6,75 Adadi 50. Buyurtma № 124. Bahosi kelishilgan holda.

«Sharq-Buxoro» MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahar O'zbekiston Mustaqilligi ko'chasi, 70/2 uy.
Tel: 0(365) 222-46-46

